

Kaisaleena Halinen

LAJITOVERIT, esillä Ama Galleriassa helmikuussa 2015
TEOKSEN SYNTYVAIHEET

Teoksen idea kehittyi salakavalasti, sen syntyä harvoin pystyy paikallistamaan tai ajoittamaan. Voin aavistella vaikutteita, mutta paljon tapahtuu huomaamattani. Monesti yrittäessäni kehitellä jotakin teosta ajaudun umpikuijiin, joista eteenpäin pääsen vain unohtamalla teoksen. Se saattaa onnistua loputtomalla kävelyllä Karhusaaren ympäri, lorvimalla, toisia taideteoksia tehden tai uiden hallissa altaan välejä niin kauan että sekoan laskuissa. Joskus täytyy vain elää umpikujan kanssa, jos mikään konsti ei tunnu helpottavan. Yleensä niiden teosideoiden kohdalla, jotka lopulta teokseksi valmistuvat, unohdus jossakin vaiheessa tapahtuu.

Leikkaan poikani hiukset vuosittain noin kuusi kertaa. Jostakin syystä olen aina säästänyt hiukset. Laskukaava: 9 vuotta x 6 hiustenleikkausta = 56 kasaa hiuksia. Pojan hiukset ovat suunnilleen samanvärisiä, kesällä hieman vaaleampia kuin talvella. Hiuskasa on samanaikaisesti piikikäs, kutittava, pehmeä ja karhea.

Syksyllä 2013 päällystän puunoksan poikani hiuksilla. Ihan vain kokeillakseni, miltä se näyttää ja miten hius materiaalina käyttäytyy. Puunoksa on kaunis ja haluaisin tehdä siitä teoksen. Jätän sen työhuoneelle näköksälle, jotta ajoittain havaitsisin sen, tai oikeastaan unohtaisin ja työstäisin sitä itseltänikin salaa. Oksa on yhä työhuoneellani, odottavana.

Katselen ihmisten hiuksia. Miten erilaisia ja samanlaisia. Linja-autot, metro ja yleensäkin suuret väkijoukot ovat hyviä paikkoja tarkkailuun. Teatterissa katson etummaisilla riveillä istuvien päitä, hiusten eri sävyjä. Olen sävyistä innoissani, tiedän että jotenkin ne tulevat seuraaviin teoksiini.

Vaikken vielä ollut aivan varma, mitä hiuksilla teen, päätin hankkia niitä. Ystäväni Sigge auttoi minua organisoimalla hiuskeräyksen Helsingin keskustan kampaamoissa.

Kesällä 2014 sain työhuoneelleni noin 20 jättesäkillistä hiuksia. Aluksi näytti siltä, että hiukset olivat sikin sokin, mutta huomasin pian, että pystyin erottamaan lähes jokaisen ihmisen hiukset eräänlaisena kerroksena. Vietin useamman viikon lajitellen hiuksia: mustat, harmaat, vaaleat, keskivaaleat, maantien harmaat, ruskeat, punaruskeat, punaiset.

Ajattelin tämän vaiheen aikana monia historian tapahtumia, tilanteita, joissa hiukset on leikattu joko pakolla tai vapaaehtoisesti. Mietin myös yksittäisiä ihmisiä, käsissäni tunsin esimerkiksi, mitkä hiukset olivat pienen lapsen. Harmaat hiukset tuntuivat karheilta, jouhimaisilta ja koppuraisilta. Joukosta löytyi useita kerrostumia, joista saattoi päätellä, miten selkään asti ulottuvat pitkät hiukset on leikattu lyhyiksi.

Tiesin mihin tilaan haluan teoksen galleriassa sijoittaa, joten tässä vaiheessa työskentelin pienoismallin avulla. Pienoismalli on minulle eräänlainen lenkkikenttä. Käytän rautalankaa, muoviluvahaa, paperia, sinitarraa, lankaa, köyttä jne. Pienoismallissa voin testaila ja kokeilla, tämä on minulle tärkeää, koska tilalliset teokset valmistuvat lopulliseen muotoonsa vasta paikanpäällä näyttelyissä.

En ole varma mistä köysi-idea tuli mieleeni, se toimi pienoismallissa ja päätin kokeilla, miltä yksi hiuksilla päällystetty köysi näyttää. Lopulta päädyin kolmeen köyteen. Hiukset riittivät juuri ja juuri.

Kokeilin erilaisia tekniikoita ja materiaaleja hiusten kiinnityksessä. Parhaimman tuloksen sain mielestäni, kun tein hiuksista ikään kuin takkuisen tupon ja nämä hiustupot kiinnitin liimalla. Työstäminen oli hidasta, koska liiman piti kuivua välillä. Pystyin tekemään päivän aikana suunnilleen kolmekymmentä senttimetriä teosta. Lopullisessa teoksessa köyttä oli kaksikymmentäneljä metriä. Hitauden takia työstin muita näyttelyn teoksia samanaikaisesti tämän teoksen kanssa.

Viimeinen köysi valmistui noin viikko ennen näyttelyn ripustusta. Olin suunnitellut pienoismallissa, miten köydet roikkuvat katosta, mutta ripustaessa muutin suunnitelmia hieman.

Koska teokseni ovat usein yhdistelmiä monista pohdinnoista, havainnoista ja tunteista, en osaa enkä halua selittää niitä katsojille. Sanallistaessani teoksen koen ohjaavani katsojia tiettyyn suuntaan ja pahimmassa tapauksessa katsoja ei silloin koe teosta omista lähtökohdistaan.

Vaikein kysymys minulle on: "Mitä ajattelit kun teit tätä teosta?" En vastaa suoraan, vaan toivon teidän katsovan lajitovereitanne, miten samanlaisia ja erilaisia olemme, ja siksi yhtä arvokkaita.

Espoossa 1.8.2015 Kaisaleena Halinen

